

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **M. O.** ,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 20 maja 2025 r.,
wniosku obrońcy oskarżonego o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda
Witkowskiego od udziału w sprawie o sygn. akt III KS 21/25.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęła wniesiona przez obrońcę oskarżonego M. O. skarga na wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 12 listopada 2024 r. wydany w sprawie IV Ka 1000/24, uchylający wyrok Sądu Rejonowego w M. z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 130/21 i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt III KS 21/25 i przydzielona sędziemu

SN Ryszardowi Witkowskiemu. Spotkało się to z reakcją obrońcy oskarżonego, który powołując się na art. 41 § 1 k.p.k. pismem datowanym 17 kwietnia 2025 r. wystąpił o „wyłączenie sędziego Ryszarda Witowskiego od udziału w niniejszej sprawie”. W uzasadnieniu powołał się na fakt orzekania przez tego sędziego w nieistniejącej już Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego i stwierdzenia przez TSUE wyrokiem z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19, że nie mogła ona być uznana za niezależny i bezstronny sąd. Autor wystąpienia wskazał też, przytaczając fragment orzeczenia, że „Sąd Najwyższy wydał Postanowienie z dnia 19 października 2022 r., na mocy którego sędzia SN Ryszard Witkowski został na mocy art. 41 § 1 k.p.k. wyłączony od rozpoznawania sprawy kasacyjnej pod sygn. II KK 206/21”. Podkreślił, że „wada nominacyjna, wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego wadliwie ukształtowanej KRS, odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego - do których grona przystąpił, dzięki tej procedurze, sędzia Ryszard Witkowski” i prowadzi do nienależytej obsady sadu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Dodatkowo obrońca zwrócił uwagę, że „niniejsza sprawa ma silne konotacje polityczne”, bowiem oskarżony przez wiele lat był Burmistrzem M., a reprezentant Gminy M., powiązany z określonym ugrupowaniem politycznym, „dążył do zdyskredytowania swojego przeciwnika w wyborach na burmistrza M.”. Obecnie oskarżony jest działaczem ugrupowania politycznego odległego od ugrupowania politycznego, z którym związany jest reprezentant Gminy M., a którego, według obrońcy, „reformy i poparcie (rekomendacja) umożliwiły uzyskanie nominacji pana sędziego Ryszarda Witowskiego do Izby Dyscyplinarnej SN”.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie. Ma rację jego autor, że udział sędziego Ryszarda Witowskiego w składzie orzekającym Sądu Najwyższego skutkowałby nienależytą obsadą tego Sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Niezależnie od faktu, że postępowanie konkursowe prowadzone przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), w którym wziął udział sędzia Ryszard Witkowski, było nacelowane na obsadzenie wtedy powołanej Izby Dyscyplinarnej

Sądu Najwyższego, w istocie tworu o cechach sądu specjalnego, luźno powiązanego z Sądem Najwyższym, trzeba mieć na uwadze mającą moc zasady prawnej i zachowującej aktualność niezależnie od wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (zob. judykaty Sądu Najwyższego: uchwała z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i szereg innych) uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20. W pkt 1. stwierdza ona, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3)”. Wypada zatem uznać za niepozbawione racji staranie obrońcy osoby, której dotyczy skarga, gdy zabiega o takie ukształtowanie składu Sądu Najwyższego, by wydane w sprawie orzeczenie nie było dotknięte uchybieniem o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Sąd Najwyższy niejednokrotnie wyrażał pogląd, iż w sytuacji zaistnienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego (zob. np. postanowienia: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22), jak też, że wyłączenie sędziego powinno nastąpić nie tylko wtedy, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie w sprawie przez tego sędziego mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że skład orzekający z udziałem sędziego nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (np. postanowienie z dnia 25 marca 2024 r., IV KK 566/24).

Przytoczone okoliczności były wystarczające dla rozpoznania przedmiotowego wniosku, zatem zbędne było badanie, czy charakter sprawy jest

istotnym czynnikiem również przemawiającym za wyłączeniem od udziału w niej sędziego Ryszarda Witkowskiego.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]